

2020-03-13

Dnr: SOC 2019/256

Handläggare

Ewa Peterson
ewa.peterson@vanersborg.se
Tel: 0521-72 21 31

Mottagare

Socialnämnden

Svar på begäran om omprövning av beslut om reviderade riktlinjer för färdtjänst

Förslag till beslut

Socialnämnden står kvar vid tidigare fattat beslut 2019-12-19, § 152, gällande reviderade riktlinjer för färdtjänst.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden beslutade 2019-12-19, § 152, att anta reviderande riktlinjer för färdtjänst och riksfärdtjänst, med ny lydelse att resor ska beställa senast dagen innan önskad avfärd, att gälla från och med 2020-01-01.

I inkommen skrivelse begär Funktionsrätt Vänersborg m.fl. en omprövning av beslutet, med anledning av att man anser att bokningsfönstret strider mot konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I skrivelsen framförs också kritik till hur beslutet informerades ut.

I föreliggande tjänsteskrivelse görs bedömningen att det sammantaget inte finns skäl till att göra en annan bedömning vid omprövning av frågan, varför socialnämnden föreslås att stå kvar vid beslutet.

Fördjupad beskrivning av ärendet

De beslutade förändringarna innefattade en justering av servicenivån till att gälla att bokning av färdtjänstresa ska ske senast kl 22 dagen före avresa.

Skälet till förslaget om att ändra riktlinjerna var såväl ekonomisk som miljömässig medvetenhet inom ramen för lagstiftningen, i en tid där allt fler kommuninvånare behöver del av nämndens resurser för nödvändiga stöd- och hjälpinsatser.

Utgångspunkten var också att man i de allra flesta bokar sina färdtjänstresor i mycket god tid, men att samordningen sätts ur spel ju närmare in på en bokning man har möjlighet att boka och därmed riskerar man att få en högre andel ensamresande, vilket inte är försvarbart ur ett ekonomiskt eller miljömässigt perspektiv.

När det gäller information om de ändrade riktlinjerna anslogs beslutet enligt gängse ordning, och information gavs till allmänheten genom annons i TTELA och Vänersborgaren samt på Vänersborgs kommuns hemsida. Förvaltningen medger att förändringen också kunnat informeras om med ett enskilt utskick, och har stor förståelse för att det väcker frustration när en tidigare servicenivå blir mindre generös.

Finns skäl för annat ställningstagande?

Det bedöms inte finnas fog för påståendet att en justerad servicenivå inom ramen för lag om färdtjänst skulle strida emot Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Färdtjänst är sedan 1998 ett komplement till kollektivtrafikens linjetrafik och kommunens skyldighet enligt Lag om färdtjänst är att anordna färdtjänst inom den egna kommunen till kommuninnevånarna. Vidare har lagstiftaren gett kommunen rätt att t.ex. bestämma antal resor, resområde, när på dygnet färdtjänst kan nyttjas och vilken egenavgift som resan kostar.

I Vänersborg gäller sedan 1 januari 2020 obegränsat antal resor, resa kan företas inom och mellan samtliga kommuner i Västra Götalands län, resorna kan företas dygnet runt och bokas via anvisad beställningscentral. Bokning av resa sker tidigast 14 dagar innan avresa och senast klockan 22.00 dagen innan och egenavgiften följer kollektivtrafikens baspris med ett påslag på 15 procent.

Omvärldsbevakning

Exempel på tillämpningar nationellt som påverkar bokningsfönstret är Lycksele kommun, där färdtjänst endast innefattar den egna kommunen och resor ska bokas senast kl 19.00 dag före avresa. Även sjukresor inom Västra Götaland ska bokas senast kl 17.00 dagen före avresa.

Exempel på tillämpningar med andra typer av utformning som på motsvarande sätt skulle kunna tolkas ofördelaktigt är Dals-Eds kommun och Älmhult kommun, som inte alls subventionerar resor till arbete eller daglig verksamhet, eller Malå som enbart erbjuder färdtjänst inom den egna kommunen och övriga resor ansökt om som riksfärdtjänst. Även ett flertal kommuner inom Västra Götaland erbjuder enbart färdtjänst i den egna kommunen samt närmast angränsande kommuner, däribland Dals Ed och Munkedal. I Stockholm begränsas antalet resor, 216 st per år för personer över 25 år. Även i Göteborg finns begränsning av antal resor, i tre steg.

Översikten är inte heltäckande men avser att spegla vilka olika utformningar som på motsvarande sätt skulle kunna uppfattas som särbehandlande, men som lagstiftningen ger kommunen tydlig rätt att själv utforma utifrån de lokala förutsättningarna.

Effekt av förändringen

Det är samtidigt viktigt ur ett nyttoperspektiv att noga följa resultatet av förändringen.

Efter årets två första månader syns en tydlig effekt i enlighet med målet med förändringen. I exemplen nedan redovisas bara färdtjänst och färdtjänst specialfordon eftersom de påverkas av förändringen, till skillnad från fasta resor som bokas minst 5 dagar i förväg och avser stående tider och adresser (t.ex. skolresor, arbetsresor och resor till och från dagverksamhet och daglig verksamhet).

I januari månad hade ännu inte förändringarna fått fullt genomslag i bokningssystemet, men visade ändå en kostnadsminskning med 10 477 kr (292 388 kr) trots att resorna ökade med 84 st (+131 resor avseende färdtjänst, -47 avseende färdtjänst med specialfordon) jämfört med januari 2019. Utan justerad servicenivå hade vi sannolikt haft en ökning av kostnader i januari utifrån ökat antal resor, men nu istället en minskning av kostnader.

I februari påvisar underlagen att:

- samordningsgraden av resor har ökat med 5 procent på två månader, från 48 procent (2019) till 53 procent, vilket är en effekt utöver förväntan
- antal resor minskade med 367 st
- kostnaden för resor minskade med 47 227 kr till 239 845 (cirka 16 procent).

Kostnaden för färdtjänst totalt (inkluderat även fasta resor) har under de senaste 3 åren, 2017-2019, snittat på en kostnad om 7 477 000 kr per år. Om kostnadsminskningen skulle ligga kvar på 16 procent skulle det medföra en årlig besparing på cirka 460 Tkr per år, men det är ännu för tidigt att dra slutsatser varför riktlinjerna bör få verka under längre tid för att kunna följa effekterna.

Rättssäkerhet

Varje enskild person har rätt och möjlighet att inkomma med en ansökan om undantag i det personliga servicetillståndet utifrån sin specifika situation och få sin sak prövad. Om ett sådant beslut utfaller till den enskildes nackdel genom ett avslag eller delavslag finns då möjligheten att överklaga.

Utifrån att man i skrivelsen också lyfte fördyrade omkostnader om enskild person behövde boka ordinär taxi vid spontana resor, är det också viktigt att påtala möjligheten att ansöka om merkostnadsersättning/handikappersättning via Försäkringskassan, då merkostnader för funktionsnedsättningen åligger den andre huvudmannen att bedöma rätt till och kompensera.

Det bedöms sammantaget inte finnas skäl till att göra en annan bedömning vid omprövning av frågan, varför socialnämnden föreslås att stå kvar vid beslutet.

Karin Hallberg
Förvaltningschef

Sändlista

Funktionsrätt Vänersborg
Peter Falk

Vänersborg 2020-03-09

Till
Socialnämnden och kommunstyrelsen i Vänersborgs kommun

Omprövning av beslut av ändrade färdtjänstregler

Föreningarna i Funktionsrätt Vänersborg önskar att kommunen tar upp frågan om färdtjänst igen och **omprövar** sitt beslut om att färdtjänst ska beställas senast en dag före önskad resa. Detta är alltså ingen överklagan utan en begäran om omprövning.

Socialnämnden fattade beslut om ändrade färdtjänstregler 2019-12-19.

Funktionsrätt Vänersborg med medlemsföreningar fick inte kännedom om dessa ändringar av färdtjänstregler innan tiden för överklagan hade passerat. Vi fick heller ingen information om att reglerna skulle ändras innan socialnämnden hade möte och fattade beslut i frågan, vilket vi tycker är anmärkningsvärt, eftersom dessa ändringar får väldigt stora konsekvenser för den enskilda människan i behov av färdtjänst.

Detta beslut strider mot Artikel 9 Tillgänglighet i Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Sverige ratificerade Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i december 2008. Konventionen och protokollet trädde i kraft i Sverige den 14 januari 2009. Alltså kan man inte frånga vad som står klart och tydligt i Artikel 9 om tillgänglighet.

"1. För att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att leva oberoende och att fullt ut delta på alla livets områden, ska konventionsstaterna vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång på lika villkor som andra till den fysiska miljön, till transporter, till information och kommunikation, innefattande informations- och kommunikationsteknik (IT) och -system samt till anläggningar och tjänster som är tillgängliga för eller erbjuds allmänheten både i städer och på landsbygden. Dessa åtgärder, som ska innefatta identifiering och undanröjande av hinder och barriärer mot tillgänglighet, ska bl. a. gälla

- a) Byggnader, vägar, transportmedel och andra inom- och utomhusanläggningar, däribland skolor, bostäder, vårdinrättningar och arbetsplatser, osv..."

Det finns andra artiklar i konventionen som beslutet också kan strida mot, som t.ex. artikel 10 Rätten till liv, Artikel 19 Rätt att leva självständigt och att delta i samhället, Artikel 20 Personlig rörlighet,

Artikel 29 Deltagande i det politiska och offentliga livet och Artikel 30 Deltagande i kulturliv, rekreation, fritidsverksamhet och idrott.

Om det inte lämnas något utrymme för spontanitet blir livet väldigt begränsat för personer i behov färdtjänst. Man är då inte inkluderad i samhället och det finns ingen frihet. Ibland kanske man blir försenad och inte kan åka med den hemresa som är beställd eller vill/behöver åka hem tidigare. Då är man hänvisad att åka reguljär taxiresa med stora kostnader som följd. Ibland kommer inte färdtjänsten till rätt adress och åker då igen och då kan man inte beställa en ny. Ibland när man avbeställer resan till en adress blir även hemresan avbeställd och då kan man inte boka en ny samma dag.

Detta beslut förbättrar definitivt inte villkoren för redan drabbade personer!

Gör om och gör rätt!

AAF Astma- och Allergiföreningen Trollhättan – Vänersborg
Demensföreningen Trollhättan – Vänersborg
DHR Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder
FA Autism & Asperger Föreningen
FUB Föreningen för Utvecklingsstörda Barn ungdomar och vuxna Vänersborg – Södra Dal
HjärtLung föreningen Dal – Vänersborg
NEURO förbundet Trollhättan – Vänersborg
PSO Norra Älvsborgs Psoriasisförening
R Reumatikerföreningen i Vänersborg
RTP Personskadeförbundet i Norra Älvsborg
SEF Sveriges Epilepsiförening
SRF Synskadades Riksförbund Vänersborg – Färgelanda
Strokeföreningen och Afasiföreningen Fyrbodals
VTF Vänersborgs Teckenspråksförening
Fyrbodals Fibromyalgiförening
Funktionsrätt Vänersborg

2020-03-05

Dnr: SOC 2019/256

Handläggare

Anne Elfving

anne.elfving@vanersborg.se

Tel: 0521-72 13 14

Överklagande av beslut om ändrade färdtjänstregler

Beslut

Socialnämnden avvisar överklagandet efter rättidsprövning enligt 13 kap. 5 § kommunallagen (2017:725).

Motivering

Socialnämnden har 2020-02-20 tagit emot er skrivelse där ni överklagar socialnämndens beslut 2019-12-19, § 152, om att anta reviderade riktlinjer för färdtjänst och riksfärdtjänst, med ny lydelse att resor ska beställas senast dagen innan avfärd, att gälla från och med 2020-01-01.

Ett överklagande ska enligt 13 kap. 5 § kommunallagen ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på kommunens anslagstavla att protokollet över beslutet justerats

Socialnämndens beslut har varit anslaget på kommunens digitala anslagstavla under perioden från och med 2019-12-20 till och med 2020-01-14.

Efter rättidsprövning kan det konstateras att överklagandet har inkommit efter ovan nämnda tidsgräns.

Socialnämnden vill upplysningsvis nämna att de synpunkter som framförts i er skrivelse kommer att omhändertas inom ramen för socialförvaltningens rutiner för synpunkter & klagomål.

Beslutet är fattat enligt socialnämndens delegeringsordning, beslutad av socialnämnden 2017-12-14, § 134, punkten 1.2.2 – prövning av att överklagande har skett i rätt tid.

Karin Hallberg
Förvaltningschef

Sändlista för beslut

Funktionsrätt Vänerns borg

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Karin Hallberg

From: Peter Falk
Sent: Tue, 25 Feb 2020 10:31:47 +0100
To: Socialförvaltningen Vänersborg
Subject: Skrivelse till Socialnämnden
Attachments: Konsekvenser färdtjänst.docx

Hej

Bifogar en fil med en skrivelse som jag vill att Socialnämnden behandlar.

Hälsningar
Peter Falk
Socialförvaltningen
Personligt Stöd och Omsorg

Vänersborg

2020-02-21

Brev ställt till Socialnämnden angående Konsekvenser av beslut avseende färdtjänst

På Socialnämndens ordinarie möte i december 2019 togs beslut att kommunmedborgare med färdtjänsttillstånd från och med 2020-01-01 ej längre får beställa sin färdtjänstresa samma dag man avser att åka. Man måste således beställa resan dagen innan man ämnar resa med beställd FÄRDTJÄNSTTAXI.

Detta beslut är förödande för personer som är beroende av en fungerande färdtjänst. Jag kommer här nedan att beskriva de konsekvenser som uppstått på grund av Socialnämndens beslut.

1:

Om man inte har möjlighet att beställa en resa med färdtjänst samma dag man önskar resa så minskar detta den personliga friheten och spontaniteten att leva ett liv likställt personer utan funktionsnedsättning. Det är viktigt att betänka följande faktum. Vilka människor är det som mestadels har färdtjänsttillstånd?

Det är personer med intellektuella funktionsnedsättningar och äldre personer med demenssjukdom. Dessa människor saknar förmåga att planera sitt resande och att förstå innebörden och ta konsekvenserna av att bilen inte kommer och lösa akut uppkomna situationer. Detta är dock endast en detalj i sammanhanget. Det finns betydligt värre konsekvenser som kommer att leda till svåra tillstånd för färdtjänstresenärerna i framtiden. Se vidare.

2:

Om den enskilde befinner sig ute i samhället exempelvis i en matbutik och det blir en så kallad bomkörning. Bomkörning innebär att resenären kan ha missat hämtningstiden eller att chauffören missat kunden av någon orsak. (Detta händer frekvent. Jag lovar.) Då kan man inte längre ringa Västtrafik och beställa en ny bil. Den grymma konsekvensen av Socialnämndens beslut innebär att man är strandsatt exakt på den plats man för närvarande befinner sig. Man kommer inte därifrån förrän dagen efter. Det har Socialnämnden sett till.

Är det verkligen den här typen av färdtjänst vi ska ha i Vänersborgs kommun? Är det en fungerande färdtjänst? Är det värt beteckningen färdtjänst överhuvudtaget?

Den enskilde har ju fått färdtjänstillstånd av ett skäl, nämligen att man på grund av funktionsnedsättning inte kan begagna sig av konventionell kollektivtrafik. Vad återstår att göra för resenären i dessa graverande situationer?

Personer som saknar insikt i frågan skulle kanske säga att man får ringa en vanlig taxi. Enligt min mening är detta inte ett alternativ. Taxi är dyrt och det saknas förutsättningar för många att begagna sig av detta färdmedel, specifikt om man befinner sig flera mil från sitt hem.

Andra individer skulle kanske tycka att man kan ringa en anhörig och be denne att bli hämtad. Man blir sålunda beroende av andra personer i sin närhet. Det har aldrig någonsin varit syftet med att bevilja färdtjänst. Syftet är att stärka individens oberoende och självständighet att sköta sig själv och att kunna delta i det gängse samhällslivet. Jag menar att färdtjänsten måste kunna tillgodose den enskildes resbehov (tur och retur) utan att resenären ska behöva förlita sig på att anhöriga rycker in och tänker upp när kommunens färdtjänst brister i sin fabulösa otillräcklighet.

Därtill är det långt ifrån alla som besitter glädjen att ha anhöriga eller vänner som kan komma till undsättning.

Beträffande ovanstående beskrivning av de så kallade bomresorna så kan det ävenledes förorsaka mycket alvarliga konsekvenser för de personer som har tillstånd att åka arbetsresor. Kommer inte taxibilen på morgonen när man ska till jobbet så kan man, som tidigare nämnts, inte beställa en ny taxi. Vid dessa tillfällen kommer man således inte till jobbet förrän nästa dag. Helt i enlighet med Socialnämndens beslut. Man går då miste om en dags inkomst. Då uppstår följande dilemma.

Vem betalar lönen? Knappast arbetsgivaren som inte kan råda över den uppkomna situationen. Näppeligen inte heller Västtrafik. Det kanske rent av är Socialnämnden som går in och täcker inkomstbortfallet? Det är ju på grund av nämndens beslut som man inte kommer till sitt arbete.

Det är lätt att tänka sig den skam som Vänersborgs kommun bör känna när den enskilde ringer sitt jobb och berättar att man inte kan komma till jobbet idag på grund av att

Socialnämnden i Vänersborgs kommun har tagit beslutet att färdtjänstresenärerna inte får beställa en ny bil när den planerade resan har fallerat. Man får således bara en enda chans. Om frågan tillåts så undrar jag hur många chanser och alternativ en icke funktionshindrad person har att ta sig till jobbet? Åtskilliga.

Vidare så är färdtjänsten en del av kollektivtrafiken. Den ska alltså så långt det går likställas med vanligt kollektivåkande så långt det är praktiskt möjligt. I och med nämndens beslut så distanserar sig Vänersborg från denna ordning med enorma steg. Missar man bussen klockan 12,00 så tar man bussen klockan 12,30 istället, men detta gäller alltså inte färdtjänstens resenärer, där får resenärerna vackert vänta att resa till dagen därpå. Detta ligger i ofattbar strid med intentionerna att likställa färdtjänsten med vanlig kollektivtrafik. Säg mig. Var ligger stringensen och den logiska följdriktningen i detta?

Därtill kan alla färdtjänstresenärer bli sjuka var man än befinner sig i samhället. Matbutiken, banken, posten, på kalaset eller på arbetet. I och med nämndens beslut förnekas man då den självklara rätten att kunna ändra tiden för resan och åka hem tidigare, precis som alla andra icke funktionshindrade. Ännu ett brutalt avsteg från att likställa färdtjänsten med vanlig kollektivtrafik.

Sedermera finns det fler negativa konsekvenser för den enskilde resenären, exempelvis för de få som erhåller arbetsresetillstånd. Om man önskar ändra tiden för sin resa exempelvis om man måste arbeta över eller att ett pågående möte drar ut på tiden tillåts man inte till detta. Det övergår mitt förstånd att man förnekas att ändra tiden i en redan beställt och bokad resa! Vore tacksam om någon kunde förklara logiken i detta för mig.

Enligt vad jag erfar så har samtliga politiska partier på kommunal, regional och nationell nivå föresatsen att även personer med funktionsnedsättningar ska ut i arbetslivet och tjäna sina egna pengar och slippa behöva leva på bidrag i form av pensioner eller kommunalt försörjningsstöd.

Enligt mitt sätt att se på saken så försvårar Socialnämndens, orättfärdiga, orimliga och ologiska beslut att göra inskränkningar i färdtjänsten för funktionsnedsatta, att komma ut i arbetslivet. Detta går tveklöst stick i stäv med politikernas uttalade föresatser. Det är oförsvarbart!

Som jag ser det så är den ekonomiska besparingen mycket ringa för Socialförvaltningen i förhållande till de svåra verkningarna det innebär för den enskilde färdtjänstresenären. Förändringarna står inte i rimlig proportion till varandra.

Min tro på människans godhet är orubblig, så även i detta fall. Jag inser utan minsta tvivel att ledamöterna i Socialnämnden inte gjort denna förändring för att försämla levnadsvillkoren för

medborgarna, absolut inte. Däremot tror jag att nämnden inte kunde överblicka vidden av konsekvenserna för sitt beslut när detta togs. Det skulle eventuellt kunna bero på undermålig information från de tjänstemän som presenterade förslaget för nämnden, eller också hade inte ens dem hela bilden klar för sig. Men tanken att dessa tjänstemän var fullt medvetna om konsekvenserna av sitt förslag går inte att bortse från. Om så är fallet blir man mörkrädd.

I socialtjänstlagen står följande:

”Socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra”

Vad anbelangar Socialnämndens beslut om inskränkningarna inom färdtjänsten så är det för mig totalt uppenbart att nämnden i detta fall missat eller förbisett Socialtjänstlagens explicita uttalade syfte.

Jag har full förståelse för att Socialnämnden måste se över sina kostnader för att minimera sitt deficit i budgeten. Socialförvaltningens kassakista ska ju räcka till alla medborgare med särskilda behov så de kan få insatser som skänker de en dräglig tillvaro på livets svåra resa.

I överensstämmelse med mitt sätt att se på saken så bidrar färdtjänsten starkt till att stärka livskvaliteten för väldigt många medborgare. Den underlättar individens förmåga till att leva ett självständigt liv och att i stor utsträckning klara sig själv utan dyra insatser. Därmed bör man se färdtjänsten som en tillgång inte som en belastning i budgeten.

Enligt min orubbliga övertygelse så är arbetsresorna den viktigaste grunden för att funktionshindrade människor ska kunna ha ett arbete och en egen försörjning. Därutöver betalar ju yrkesverksamma personer med funktionsnedsättning exakt lika mycket i skatt som alla andra som har ett förvärvsarbete.

Slutligen vill jag med ödmjukaste uppsåt vädja till Socialnämnden om att ompröva er ståndpunkt och beslut i denna sak. Låt det inte gå prestige i detta ärende utan se uteslutande till kommunmedborgarnas bästa.

Till sist vill jag i all anspråkslöshet dela med mig av några förändringar som skulle kunna generera kostnadsbesparingar för färdtjänsten i Vänersborgs kommun. Var god se nästa sida.

Som det nu är så betalar alla resenärer samma egenavgift i taxibilen oavsett hur lång sträcka man åker. Det är följaktligen samma kostnad för en resenär som åker två kvarter som en som reser från ena sidan till andra sidan kommungränsen.

Denna ordning är för mig fullständigt absurd. Runt om i landet när man reser kollektivt så betalar man för hur långt man reser, ju längre desto högre kostnad, så icke i Vänersborgs kommun. Kommunen kunde exempelvis låta egenavgiften vara kvar på nuvarande nivå för de som åker inom staden och höja avgiften för de som reser längre sträckor.

Yttermera kunde man se över möjligheten att begränsa antalet resor för den enskilde resenären per månad. Vilka nivåer vi talar om i så fall vet jag inte.

Därutöver skulle man kunna höja priset både för arbetsresor och egenavgifter för resenärerna.

En översyn av resområdet kunde man likaledes göra. Som det är nu får man resa över hela Västragötalandsregionen utan speciellt tillstånd.

Man kunde i samarbete med Västtrafik öka samåkningen i bilarna. Som det nu är så reser man ofta ensam i fordonen. Det skulle enligt mig kunna spara betydande summor.

Med hopp om förståelse

Vänliga hälsningar

Peter Falk